důvody by stačily ke zrušení exekuce, o které však nebylo žádáno, a nelze proto zrušení exekuce z moci úřední vysloviti. Tím spíše musí však stačiti k povolení žádaného odkladu exekuce, přes to, že tu není žádný z důvodů § 42 ex. ř., neboť jde o případ mimořádný.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 5. listopadu 1921 č. RI 1261/21-1.

Schín.

O příslušnosti k rozhodování o nárocích proti státu. (Příspěvek k zákonu z 2. listopadu 1918 č. 4. sb. z. a n.

Podle žaloby bylo vyhlášeno po obsazení města Nitry československým vojskem, že každý občan má odevzdati zbraně. Dle vyhlášky bylo slíbeno, že spolehlivým osobám budou zbraně vráceny. Žalobce odevzdal dvě pušky a revolver. Vrácení zbraní mu bylo povoleno. Zbraně však zpátky nedostal. Žaluje československý státní erár na vrácení jich nebo na náhradu jejich ceny.

Soud první stolice žalobě vyhověl. Odvolací soud potvrdil rozsudek prvního soudu. Na dovolání žalovaného zrušil nejvyšší soud odvolací rozsudek s účinkem i na rozsudek prvního soudu, spor zastavil a odsoudil žalobce k náhradě útrat.

Důvody: Prvostupňový súd vychádzal z toho právného stanoviska, že žalobník rečené zbrane odovzdal čsl. vojsku ako predstavitelovi čsl. vlády k vráteniu a na tomto základe ustálil povinnosť čsl. áráru zbrane žalobníkovi vydať.

Odvolací súd, zistiac skutočnosti, že žalobník zbrane, o ktoré tu ide, na všeobecný rozkaz nitrianského velitelstva odovzdal 13./XII. 1918 policii nitrianskej a že ich vrátenie bolo pozdejšie nitrianským županom povolené a konkludujúc z tohoto na to, že odvedenie zbraní bolo len cielom udržania poriadku, právnej a majetkovej bezpečnosti nariadené — zaujal to právné stanovisko, že sa tu medzi štátom a osobou, ktorá zbrane odovzdala, schovacia (depozitná) smluva stala a ponevač dôvod zadržania zbraní prestal, dla súkromnoprávných pravidiel, trvá zaviazanosť strany žalovanej: zbrane vydať poťažne odškodné zaplatiť.

Podla § 540 O. p. p. — cielom určenia, či táto sporná vec vôbec spadá do oboru pôsobnosti sedrie — bolo treba z úradnej povinnosti zkúmať, že z akého právného pomeru sa odvodzuje nárok žalobníkov, a sice či zo vzťahu žalobníkova ku štátu ako subjektu súkromných práv, a či ako representantovi verejnej moci, svrchovanosti.

Žalobník sám uviedol, že rečené pušky a revolver odovzdal v decembri 1918 — tedy v čase, keď válka ešte skončená nebola — následkom vojenského rozkazu. Právny pomer medzi stránkami založený bol tedy príkazom vojenskej vrchnosti, aby zbrane boly odovzdané a splnením tohoto príkazu žalobníkom. Vydávajúc vojeskou vrchnosťou tento príkaz, vystupoval štát v oči osobám, ktorých sa príkaz týkal, ako nadriadený najvyšší organický svaz verejnoprávny, osoby tie neboly — po tejto stránke — v oči štátu v pomere koordinovaných právnych subjektov, lež boly príkazom dotknuté vo svojej vlastnosti ako podriadení členovia rečeného verejnoprávného svazu. Keďže bol rozkaz vydaný štátom mocou jeho imperia, bol on výronom štátnej moci a nie prejavom koordinovaného súkromoprávného subjektu. Na tom nie je v stave ničoho meniť okolnosť, že zbrane odovzdané boly na stvrdzenku, ponevač pre povahu právného pomeru záleží na jeho podstate a nie na vedlajších jeho modalitách — a nemôže byť on považovaný za zmenaný v pomer súkromoprávny ani tými okolnosťami, že vrátenie zbraní bolo pozdejšie nitrianským županom povolené, alebo že už pri vydání spomenutého rozkazu bolo do výkladu postavené spolahlivým osobám vrátenie zbraní.

Z toho, co je hore uvedené, vyplývá, že právný pomer, z ktorého sa žalobný nárok odvozuje, je právným pomerom verejnoprávným a tento ráz sdielajú prirodzene i nároky, vyvodzované z tohoto právného pomeru.

Nároky, odvozované z takéhoto právného pomeru, proti celému štátu — nakolko o nich rozhodovať nie je vyhradené zákonom alebo zákonitým nariadením oboru pôsobnosti niektorej správnej (administrativnej) vrchnosti — podla zákona z 2./XI. 1918, č. 4 Sb. z. a n. možno sice uplatňovať u riadného súdu, ponevač ani v uh. zákonoch a nariadeniach — nakolko ostaly predbežne v platnosti a neboly zmenené — ani v zákonoch a nariadeniach Č. sl. republiky niet takého predpisu, že by rozhodovanie o nárokoch, odvodzovaných z odňatia zbraní v čase války orgánmi štátu (v § 7. zák. čl. LXIII. 1912) spadalo do oboru pôsobnosti niektorej správnej vrchnosti — lež týmto riadným súdom v prvej inštancii je dla citovaného zákona jedine zemský súd v Prahe. Týmto ustanovením zákona určena je tak príslušnosť (miestna) ako aj obor pôsobnosti (príslušnosť vecná) súdu, povolaného rozhodovať o rečených nárokoch, ponevač je vôbec neprípustné, aby o nich v prvej inštancii niektorý iný súd, tedy niektorá sedria — na pr. nitrianská — mohla rozhodovať.

Keď tedy sedria v Nitre ako prvostupňový súd o žalobnom nároku meritorne rozhodovala, prekročila obor svojej pôsobnosti,

čo mal odvolací súd z úradnej povinnosti vziať do ohladu (§ 499 O. p. p.) a ponevač to neučinil, lež rozsudok prvostupňového súdu po meritornej stránke prezkúmal, bolo treba — v rámci dovolacej žiadosti žalovanej — rozsudok odvolacieho súdu v smysle §§ 540, 543, 505 O. p. p. s účinkom aj na rozsudok prvostupňového súdu účinnosti zbaviť, spor zastaviť a žalobníka v smysle §§ 543, 508 a 425 O. p. p. na znášenie prvo-, druho- a trefostupňových útrat zaviazať.

Rozhodnutie najvyššieho súdu c Brne zo dňa 21. septembra 1921, čís. Rv. III. 236/12-2.

Dr. Hynek Mirster.

Faktura zaslaná komitentem komisionáři nemůže založiti soud § 88. odst. 2. j. n.

Julius P., obchodník v K., obstarával obchody komisionářské pro Jindřicha R., továrníka ve V. a přijal od něho bez námitky fakturu na zboží do komise dané, opatřenou poznámkou »Splatno a žalovatelno ve V.« Byv pak žalován u okresního soudu ve V., namítal místní nepříslušnost.

Okresní soud omezil řízení na námitku místní nepříslušnosti, zjistil, že šlo skutečně o obchod komisionářský a námitce vyhověl z důvodů: Faktura, daná komitentem komisionáři, nevyjadřuje skutečné pohledávky, nýbrž jest pouze podkladem pozdějšího vyúčtování (t. zv. faktura konsignační). Zboží nebylo zasláno téže osobě, které zněla faktura. Z obou důvodů nebyla faktura způsobilou, založiti soud § 88 odst. 2. j. n.

Soud rekursní vyhověl rekursu žalobcovu a zamítl námitku: V zákoně není stanoveno, že zboží musí býti zasláno téže osobě, jako faktura, nýbrž jen, že účet musí býti zaslán současně se zbožím, neb před dojitím jeho. Konsignační faktura jest jako každá jiná podkladem pohledávky a odpovídá-li jinak požadavkům § 88 j. n., jest soud faktury dán.

Nejvyšší soud vyhověl dovolací stížnosti žalovaného. Důvody: Obě nižší stolice vycházejí ze zjištění, že mezi stranami šlo o obchod komisionářský a že faktura žalobcem žalovanému zaslaná týkala se obchodu komisionářského. Pak ale nejde o fakturu obchodní ve smyslu § 88 odst. 2 j. n., totiž obchodní účet daný dodavatelem na zboží, jež kupci dodává, nýbrž o pouhé písemné oznámení komitenta komisionáři o provedení obchodu uzavřeného jménem komisionářovým na účet komitentův. První soud proto právem námitce místní nepříslušnosti své vyhověl a bylo